

René (72) spaart herinneringen aan zijn jeugdijaren op 16mm-films

‘We waren toen veel sneller tevreden dan de kinderen nu’

René Begas is 72 en woonde als jonge knaap in de straat van het Glaspaleis, de Oranje Nassaustraat 29. Hij was de jongste van zeven kinderen. Het gezin woonde boven de radiowinkel van zijn vader: Radio Begas.

‘Ik heb hier een prachtige tijd beleefd, ondanks alle ellende van de oorlogsjaren. Vroeger was de buurt hier ook helemaal anders, mooier. Je had geen verkeer en we speelden wel met 25 kinderen op straat. Nu is de buurt erg verloederd. Er zijn teveel oude gebouwen met de grond gelijk gemaakt die ze beter gerestaureerd hadden, zoals panden met prachtige muurschilderingen. De wijk was toen meer gesloten en had meer warmte, nu is het te open.’ In december 1944 viel er een bom. ‘Ik was toen tien jaar en vond het allemaal best wel spannend. Wellicht was die bom bedoeld voor het Glaspaleis, omdat de Amerikanen zich daar ophielden, maar door een uitwijkmanoeuvre van de Duitse piloot was het uiteindelijk de kerk die schade opliep.

‘Wist je trouwens dat tijdens de oorlog de klokken uit de kerktoren gehaald werden? Uit die bronzen klokken smolten de Duitsers dan munitie. Wie het luiden van de klokken toch wilde horen, kon terecht in de radiozaak van mijn vader. Hij had het geluid op plaat opgenomen.

‘Dankzij zijn grammofoonplaten en filmpjes heb ik veel herinneringen aan die tijd. Hij maakte filmpjes van de kermis, de kleuterschool en van ons gezin of nam foto’s van de Amerikanen die basketbal en softbal speelden. Hij schoot ook beelden van de optocht naar aanleiding van veertig jaar koningin Wilhelmina. Leuk is dat je op die filmpjes bijvoorbeeld ook al ziet dat er hier toen al buitenlanders woonden: vooral Polen, denk ik, die hier in de mijnen kwamen werken.

‘In 1937 of ’38 kocht mijn vader een 16mm-kleurenfilm, dat was heel bijzonder in die tijd. Hij wilde dan ook heel zuinig zijn op die opnames en gebruikte die tape alleen maar als het mooi weer was en hij leuke beelden kon maken. Hij had ook zo’n Nipkowschijf, de voorloper van het televisietoestel, zeg maar. Dat was een soort trommel met een snel ronddraaiende platte schijf die al bewegende beelden kon produceren.

‘Ik herinner me ook een grammofoonplaat waarop hij zegt: ‘Kinderen, jullie mogen nooit vergeten dat deze mensen vanuit Amerika naar hier zijn gekomen om ons te bevrijden van de Duitsers en dat er nu aan menig kersttafel in Amerika een lege stoel staat. Nu zijn velen anti-Amerikaansgezind, maar wij waren ze eeuwig dankbaar: ze hadden ons bevrijd.

Aan de oorlogsjaren hield de jonge René geen schrikbeeld over: ‘Ik denk dat dat soms wat overroepen wordt. Kinderen zijn enorm flexibel en lopen helemaal niet zo snel een trauma op, heb ik zelf ondervonden.

‘Telkens er een vliegtuig werd beschoten vielen er kleine stukjes van granaten naar beneden. Die raapten we op en bewaarden we. We waren toen sneller tevreden dan de kinderen nu. Voor Sinterklaas kregen we geen chocolade, speelgoed of dure Nintendo’s, maar door moeder gebreide handschoenen of een paar postzegels. Niet genoeg boterhammen of vlees hebben, dat kun je je nu niet meer indenken. Ik kan nog altijd geen brood weggooien.

‘Ik herinner me ook nog dat het in die tijd pikkedonker was buiten. Nu heb je met al die straatverlichting veel lichtvervuiling, maar toen wij om 6 uur naar de kerk liepen, waar ik misdienaar was, was het pikkedonker. Een handdynamo om in te knijpen gaf dan wat licht.

Renés vader, Peter A.A., overleed onverwacht op vijftigjarige leeftijd. Zijn vaders filmpjes heeft René nu na elkaar gemonteerd en op dvd gezet. Maar hij maakt ook zelf foto's en films. 'Vooral van de kleinkinderen. Mijn zoon en schoondochter hebben een camera. Die films bewerk en monteer ik. 'Ik was blij dat ik dankzij de films van mijn vader zulke mooie herinneringen overhoud aan vroeger. Dus nu spaar ik op mijn beurt herinneringen voor mijn kleinkinderen.'

'Niet genoeg boterhammen of vlees hebben, dat kun je je nu niet meer voorstellen. Ik kan nog altijd geen brood weggooien'